

اعمال روز عید غدیر/ نحوه عقد اخوت در روز ولایت

عقد اخوت از ابتکارات اسلام برای ایجاد استوارترین ارتباطات و یکی از آداب مخصوص عید غدیر است. پیامبر گرامی اسلام (ص) در دو مقطع خاص...

خبرگزاری مهر- عقد اخوت از ابتکارات اسلام برای ایجاد استوارترین ارتباطات و یکی از آداب مخصوص عید غدیر است. پیامبر گرامی اسلام (ص) در دو مقطع خاص زمانی قبل و بعد از هجرت به منظور حفظ انسجام مسلمانان و مقابله با مشکلات به ایجاد علقه خاص برادری بین مسلمانان اقدام نمود و همه مسلمانان را دو به دو با هم برادر کرد. ملاک پیامبر اکرم (ص) در تعیین برادر برای هر یک از مسلمانان، تناسب خصلت ها، و قرب مراتب ایمانی ایشان بود. واژه «غدیر» در لغت به چند معنا آمده است؛ مانند «آبگیر» و «جای جمع شدن آب باران». غدیر خم در میان راه دو شهر بزرگ دنیای اسلام، مکه و مدینه، در محلی به نام «جُحْفَه» وجود دارد که در زمان رسول گرامی اسلام (ص) کاروانیان حج در آنجا از هم جدا می شدند و به طرف دیار خود می رفتند. پیامبر اسلام (ص) به دستور خداوند، در روز 18 ذی الحجه و در بازگشت از آخرین حج خویش که به «حجة الوداع» مشهور است در منطقه غدیر خم پس از خطبه ای بلند، علی بن ابی طالب (ع) را امام، وصی و جانشین خود به مردم معرفی نمود و یک به یک ائمه پس ایشان را از امام حسن (ع) و امام حسین (ع) و 9 فرزند گرامی اباعبدالله الحسین (ع) را تا به امام زمان (عج) نام بردند.

پیامبر (ص) در روز غدیر بعد از خطبه يك ساعته ای که ایراد فرمود، جمله معروف «هر که من مولای او هستم، علی مولای اوست» را سه بار تکرار کرد تا در گوش مسلمانان و تاریخ بماند. پس از آن که علی (ع) را به جانشینی خود تعیین کرد، در همان روز، این عید را اعلام نمود و مراسمش را به پا داشت، در خیمه اش نشست و با خوشحالی از تبریک گویندگان استقبال کرد و به آنها فرمود: «به من تبریک بگویید... به من تبریک بگویید، زیرا خداوند مرا به نبوت و اهل بیت را به امامت اختصاص داده است.»

امیرالمؤمنین (ع) و دیگر ائمه اطهار (ع) نیز این روز را گرامی داشته و برای آن اعمال و فضائل ذکر کرده اند که در پی می آید:

1- روزه گرفتن که کفاره 60 سال گناه است.

2- غسل کردن

3- خواندن زیارت حضرت امیر مؤمنان (ع) در روز غدیر

4- خواندن دو رکعت نماز (در مفاتیح الجنان) آمده است.

5- در روز عید غدیر بر خواندن دعای ندبه تأکید شده است؛ دعایی که در واقع ناله شیعه در دوری از امامی است که در روز عید غدیر نوید آمدنش را پیامبر اسلام بر اساس دستور الهی به مسلمین برای همه نسلها و عصرها داد. به همین جهت است که شیعه در این روز از فراق امام دعای ندبه سر می دهد چرا که بخش هایی از دعای ندبه دقیقاً فرازهای خطبه غدیر است که پس از ذکر آنها در این دعا، زخم کهنه دل شیعه سر باز می کند و با ندبه و گریه عرض می کند که «أین الحسن و أین الحسین، أین أبناء الحسین» تا می رسد به آنجا که مانند کودکی که پدر خویش را گم کرده است به جستجوی امام زمان خویش مدام «أین» می گوید...

6- خواندن این دعا در هنگام ملاقات برادران مومن: الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولایه امیرالمومنین والایمه علیهم السلام.

همچنین در این روز بر پوشیدن لباس زیبا و پاکیزه، نیز شادی کردن و پیروان علی (ع) را شاد کردن، عفو نمودن دیگران، صله رحم، هدیه دادن، رفع مشکلات مردم، دیدار با مومنان و دوستان و فرستادن درود فراوان بر پیامبر وآل او (ص) و لعن دشمنان ایشان تأکید شده است.

خواندن عقد اخوت

عقد اخوت از ابتکارات اسلام برای ایجاد استوارترین ارتباطات و یکی از آداب مخصوص عید غدیر است. پیامبر گرامی اسلام (ص) در دو مقطع خاص زمانی قبل و بعد از هجرت به منظور حفظ انسجام مسلمانان و مقابله با مشکلات به ایجاد علقه خاص برادری بین مسلمانان اقدام نمود و همه مسلمانان را دو به دو با هم برادر کرد. ملاک پیامبر اکرم (ص) در تعیین برادر برای هر یک از مسلمانان، تناسب خصلت ها، و قرب مراتب ایمانی ایشان بود.

به همین دلیل، امیرالمؤمنین علی (ع) را با هیچ یک از مسلمانان برادر نکرده او را برای خود ذخیره نمود. حضرت رسول مکرم اسلام (ص) نیز به هنگام ایجاد اخوت بین مؤمنان در مدینه، دخترش فاطمه زهرا (س) را با همسرش ام سلمه خواهر کرد. بنابراین عقد اخوت در روز غدیر اختصاصی به مردان نداشته زنان نیز می توانند با هم عقدخواهری بخوانند.

گرچه خواندن صیغه اخوت در روز عید غدیر سفارش شده و بسیار نیکو است و از ثواب فراوانی برخوردار است، اما اختصاص به این روز ندارد و در تمام ایام سال می توان به این سنت حسنه عمل کرد و این پیمان را با هر لفظ و به هر لغتی در صورتی که قصد جدی باشد می توان انشاء و جاری کرد. اما شکل متداول آن بدین صورت است که برادر مؤمن دست خود را بردست راست برادر خود بگذارد و بگوید:

واخيتك في الله و صافيتك الله في الله و عاهدت الله و ملائكته وكتبه و رسله و انبيائه و الائمة المعصومين عليهم السلام علي اني ان كنت من اهل الجنة و الشفاعة و اذن لي بان ادخل الجنة لا ادخلها الا و انت معي
آن گاه برادر مؤمن می گوید: قبلت. آن گاه بگو: اسقطت عنك جميع حقوق الاخوة ما خلا الشفاعة و الدعاء و الزيارة. وقتی که طرف مقابل قبول کرد برادر معنوي یکدیگر خواهند شد.

همان گونه که در متن صیغه عقد برادری آمده است اقتضای این برادری شریک ساختن طرف دیگر در دعا ، زیارت و شفاعت است. یعنی اگر دعا نمود به برادر خویش نیز دعا کند و اگر به زیارت اولیای خدا مانند پیامبر و ائمه نائل شد از جانب او نیز زیارت کند. همچنین در قیامت اگر حق شفاعتی نصیب او گردید ، از وی شفاعت نماید.

عقد اخوت يك تعهد اخلاقي است که تعهد و التزام به آن نیز اخلاقی است ؛ بنابراین اگر دو طرف توافق کنند می تواند لغو شود و صیغه خاصی برای لغو آن نیست.

در عقد اخوت احکام فقهی مانند ارث و محرمیت ... وجود ندارد. به عنوان مثال این عقد موجب نمی شود دو نفری که با هم عقد اخوت خوانده اند نسبت به خواهران، دختران و مادر دیگری محرم شوند و صیغه عقد اخوت، میان مرد و زن نامحرم جایز نیست.